Російський Червоний Хрест - учасник агресії: що про це думає МКЧХ?

Читать на русском

Російський Червоний Хрест - учасник агресії: що про це думає МКЧХ?

Яку політику щодо російсько-української війни провадить російське Товариство Червоного Хреста, яке Україна вимагає виключити з міжнародної федерації цього руху? Чи можливо і чи потрібно це? Чи справді Міжнародний комітет Червоного Хреста – організація зі штаб-квартирою в Женеві – співпрацює з самоназваними рухами, які діють на тимчасово окупованих територіях та, по суті, експлуатують символіку, що їм не належить?

"Донбас Реалії" (проєкт "Радіо Свобода") розкривають роль руху Червоного Хреста у допомозі полоненим та заручникам російсько-української війни.

У першій частині журналісти видання розповідали, що українські бранці практично не бачили представників МКЧХ у російських в'язницях. У Міжнародного комітету Червоного Хреста є для цього пояснення: зі своїм мандатом він не має інструментів примусу й не може «відчиняти двері тюрем з ноги»: допустити туди – обов'язок, за Женевськими конвенціями, сторін війни .

Однак про те, що Росія цей свій обов'язок ігнорує, МКЧХ ніколи не заявляє на міжнародних майданчиках – бо, каже, мусить дотримуватися нейтральності. А про виявлені під час візитів до тюрем РФ порушення повідомляє лише Росії – щоб «не зашкодити» тим поодиноким візитам, які все ж вдається здійснювати. Побачене – навіть якщо це виявляться сліди тортур чи нестерпні умови утримання – як з'ясувалось, є секретною інформацією, яку не розголошують і відкриють тільки через десятиліття по війні.

«Вони знімали це на відео, реготали»

У вересні 2023 року доброволець і бойовий медик Орест Грицюк, що пробув 9 місяців у полоні, в інтерв'ю журналісту Юрію Бутусову розповів, як пережив знущання у Горлівській колонії на Донеччині.

«Ми крокували, співали пісні, вони знімали це на відео, реготали, по плечах нас хлопали і обзивали», – пригадував Орест.

На той момент він вважав, що в цьому разом з конвоїрами брали участь росіяни – представники Міжнародного комітету Червоного Хреста.

У коментарі російському виданню «Медуза» Орест пояснив, що чув, як двох людей у штатському, які знущалися із полонених, старший зміни наглядачів представляв іншим конвоїрам як представників Червоного Хреста. Імен він не розчув.

З Грицюком після інтерв'ю зустрілися представники МКЧХ та аргументували, чому це не могли бути люди з Червоного Хреста.

Речник МКЧХ в Україні Олександр Власенко запевняє в цьому і "Донбас Реалії". Він пояснює: полонених відвідують лише громадяни третіх країн; росіяни не могли бути у такій місії. До того ж, як ми вже розповідали тут, національні товариства Червоного Хреста взагалі не працюють з полоненими.

«За нашими правилами, і це стосується всіх країн світу, ніколи громадяни Росії в російські тюрми не увійдуть, так само як українські громадяни ніколи не будуть відвідувати в Україні російських військовополонених», – роз'яснює він.

Водночас, як ми вже пояснювали в першій частині матеріалу, МКЧХ не є «босом» для національних товариств: вони є самостійними рухами, які мають дотримуватись принципів Червоного Хреста, але й водночас виконувати закони своєї країни.

Ким могли бути ті люди, які називали себе представниками Червоного Хреста у колонії в Горлівці, місія МКЧХ не уявляє, каже Олександр Власенко.

Сам Орест Грицюк після зустрічі погодився з доводами МКЧХ та написав на своїй сторінці у Facebook, що помилився зі звинуваченнями Міжнародного Комітету й, напевне, люди, що брали участь у знущаннях, були з російського Товариства Червоного Хреста.

Російський Червоний Хрест: «українська криза», Z-патріоти, гроші від Кремля

Формально російське національне товариство Червоного Хреста у місцях тримання під вартою військовополонених чи цивільних заручників не «світилося». Також РЧХ офіційно ніде не повідомляє про свою діяльність на окупованих територіях чотирьох українських областей. Але у соцмережах організація час від часу згадує про різну допомогу постраждалим від «української кризи».

«Медуза» провела розслідування щодо голови російського Червоного Хреста Павла Савчука, можливу діяльність РЧХ на тимчасово окупованих територіях та зв'язок голови російського товариства з Z-патріотичними російськими організаціями. Усе це – порушення принципів руху Червоного Хреста, адже він заявляє свою нейтральність у конфліктах.

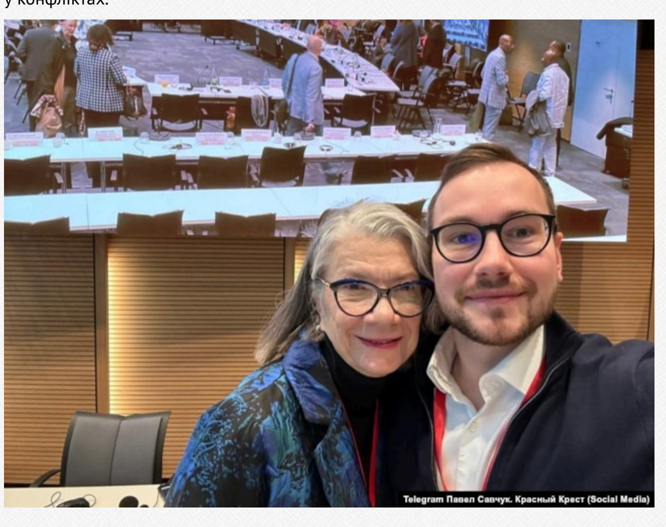

Очільник РЧХ Павло Савчук робить селфі з новообраною президенткою МФТЧХ Кейт Форбс у грудні 2023 року

Очільник російського товариства Павло Савчук з червня 2022 року, тобто уже під час повномасштабного вторгнення, обраний членом керівної ради Міжнародної федерації товариств Червоного Хреста (МФТЧХ) та Червоного Півмісяця.

У лютому 2024 року, пише «Медуза», російський Червоний Хрест підписав угоду з російським державним фондом «Защитники Отечества», на який накладено санкції Євросоюзу. Ця структура серед іншого займається «патріотичним вихованням дітей та молоді» і «прославленням подвигів ветеранів спеціальної воєнної операції».

Також відомо, що уряд РФ спеціальним наказом виділив російському товариству Червоного Хреста близько 2 млрд рублів. Зокрема, вказано й що кошти підуть на створення осередків організації у всіх тимчасово окупованих регіонах України.

Чи якось додатково фінансує МКЧХ або Міжнародна федерація російське товариство у зв'язку з гуманітарними викликами, що ставить війна Росії проти України, ми перевірити не можемо. Але бачимо на сайті РЧХ, що у квітні 2022-го Павло Савчук виступав на Європейській регіональній конференції керівників національних товариств з доповіддю про «підтримку біженців з території України та Донбасу».

Голова Російського Червоного Хреста Павло Савчук виступає на Європейській конференції МФТЧХ у квітні 2022 року

У тій же новині на сайті йдеться й про те, що керівник РЧХ «актуалізував міжнародні комунікації» з представниками інших національних товариств. В рамках реалізації гранту від президента Росії на «укріплення співробітництва» з національними товариствами Червоного Хреста.

В Україні щодо діяльності РЧХ з лютого 2023 діють санкції – йому заборонено працювати на території України.

Омбудсмен Дмитро Лубінець вже вимагав розслідувати діяльність російського Червоного Хреста, призупинити його членство у Міжнародній федерації та повністю виключити з організації за низку дій, які не відповідають принципам організації.

Хто і як може вплинути на російський Червоний Хрест?

"Донбас Реалії" направляли запити у головний офіс Міжнародного комітету Червоного Хреста та офіс Міжнародної федерації товариств Червоного Хреста за роз'ясненнями щодо діяльності російського товариства на окупованих територіях. Але за два місяці відповіді в жодному з них не надали.

Натомість Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста створила комісію, знайшла поодинокі порушення, і рекомендувала російському товариству їх усунути.

Позбавлення мандату, якого вимагає Україна, – крайня позиція, до якої намагаються не доводити, пояснює логіку руху Червоного Хреста виконавчий директор Української Гельсінської спілки з прав людини Олександр Павліченко.

«Це (позбавлення мандату – ред.) – конфлікт Червоного Хреста з державою. Коли держава погоджується на те, що МКЧХ буде присутній, він матиме там своє представництво, працюватиме, то це вже більш ніж 1% згоди на виконання державою стандартів міжнародного гуманітарного права. А коли МКЧХ розриває ці відносини, це буде нуль. І це буде красива політична позиція, але це невигідно», – пояснює правозахисник.

Однак вже є принаймні один приклад, коли Федерація застосувала санкції проти одного з товариства – білоруського. «Схеми» (проєкт "Радіо Свобода") виявили, що білоруський Червоний Хрест опікувався поїздками українських дітей із новоокупованих Росією територій в Білорусь у дитячі літні табори з «перевиховання», де з ними проводили заходи, спрямовані на викорінення української ідентичності, ментальну і культурну асиміляцію з Росією.

Міжнародна федерація спершу рекомендувала білоруському Червоному Хресту переобрати голову Дмитра Шевцова – саме проти нього були висунуті основні звинувачення у порушенні принципів руху. Але члени білоруського товариства одноголосно його підтримали. Тому Міжнародна федерація призупинила членство Білоруського товариства на невизначений термін. Тепер білоруське товариство діє без фінансування від міжнародних організацій, але продовжує користуватися назвою «Червоний Хрест» та його емблемою.

Призупинення членства білоруського Червоного Хреста в Міжнародній федерації – наразі єдине суворе рішення стосовно національного товариства.

І накладання санкцій можливе лише в такий спосіб, всередині самого руху: адже Червоний Хрест незалежний і від урядів, і від наддержавних утворень на кшталт ЄС, і від будь-яких міжнародних організацій.

Однак важіль впливу на Червоний Хрест з боку таки є, і це – гроші.

Рух Червоного Хреста фінансується із внесків держав-учасниць Женевських конвенцій та міжнародних організацій, таких як, наприклад, Єврокомісія. А є ще великі компанії, приватні донори і членські внески національних товариств Червоного Хреста.

Прецедент позбавлення фінансування нещодавно трапився із іншою гуманітарною організацією подібного до МКЧХ рівня: Агентством ООН у справах палестинських біженців (UNRWA). 9 держав припинили платити внески цій організації через інформацію про участь окремих його співробітників у нападі ХАМАС на Ізраїль 7 жовтня 2023 року. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш закликав держави відновити це фінансування, пообіцявши притягнути винних до кримінальної відповідальності.

Що за Червоні Хрести працюють в окупації?

Хоча міжнародні інституції офіційно визнають окуповані Росією території українськими, осередки офіційного російського товариства Червоного Хреста в окупованому Криму вони не помічають. Їх два: у Сімферополі та у Севастополі, на сайті товариства є їхні адреси. Україна звернулася до МКЧХ з приводу викрадення майна українського товариства в Криму російською організацією, повідомляв раніше Дмитро Лубінець.

Але крім них на ТОТ є ще організації, що містять в назві словосполучення «Червоний Хрест»: «Донецкий Красный Крест» та «Луганский Красный Крест».

Про осередки російського Червоного Хреста на окупованих у 2022 році територіях України на сайті російського товариства не йдеться.

Емблеми «сірих» організацій Червоного Хреста в Донецьку та Луганську

Обидва знайдені нами «Червоні Хрести» в Донецьку та Луганську офіційно зареєстровані за законами РФ. Ці організації копіюють формат діяльності російського Червоного Хреста, що видно з їхніх соцмереж. Вони тісно співпрацюють з російським товариством та їздять за досвідом в Росію.

В Телеграм-каналі донецької «сірої» організації знаходимо, приміром, повідомлення, що його співробітники 29 травня спільно з представниками МКЧХ провели чергову виїзну соціальну акцію.

Повідомлення у Telegram-каналі Донецького ЧХ про спільну акцію з Міжнародним Комітетом Червоного Хреста

На запит Донбас Реалії до Товариства Червоного Хреста України про те, що стало з осередками спільноти, які до окупації існували на Донеччині та Луганщині, нам відповіли: вони релокувалися у Дніпро та Вінницю. А щодо знайдених нами організацій в Донецьку і Луганську повідомили, що не мають доступу до цих територій та інформації про них. І вчергове наголосили, що працювати на окупованих територіях відповідно до мандату має саме Міжнародний комітет Червоного Хреста.

І працює. За словами Олександра Власенка, офіси Донецька та Луганська сумарно налічують 168 співробітників МКЧХ. Вони займаються переважно допомогою місцевому населенню.

«Ми завжди на місцях працюємо з місцевими організаціями, інакше просто не зможемо надавати ту допомогу, яку потрібно. У нас немає волонтерів, нам потрібні руки для того, щоб буквально це роздати», – відповідає на це речник МКЧХ в Україні Олександр Власенко.

З його слів, в окупації частково залишилися співробітники місцевих відділень Товариства Червоного Хреста України. І те, що там існує самоназвана організація, не є проблемою для співпраці.

«Ми могли б працювати з іншою організацією, але я думаю, що обрали [співпрацювати] з ними, тому що їх знали хоча б раніше, знали, що це люди, які були в цьому русі, вони принаймні знають про наші принципи. Тобто це менш ризиковано, ніж брати якусь абсолютно невідому організацію, яка з тамтешніми структурами влади співпрацює так чи інакше. А може не співпрацює. Перевірити це ми не можемо. Але *це не свідчить про жодне визнання*», – пояснює Олександр Власенко.

Відповіді про діяльність незрозумілих організацій в окупації, що називаються Червоними Хрестами, зареєстровані за російськими законами та мають емблеми, дуже схожі на логотип МКЧХ, ні від головного офісу МКЧХ в Женеві, ні від Міжнародної федерації товариств Червоного Хреста ми не отримали.

Теоретично будь-хто з таким червоним хрестом на емблемі може опинитися поряд з українськими бранцями. А офіційні інституції Червоного Хреста скажуть, що це не вони. Й формально це так і буде.

Попри те, що більшість питань, які нині у контексті великої війни ставлять Червоному Хресту полонені, військові, активісти та політики, знаходять у МКЧХ свої відповіді – «так передбачено нашою місією» – відкритим залишається питання про оцінку ефективності цього руху.

Це питання настільки масштабне, що ми не зможемо дати на нього відповідь у рамках такої статті. З одного боку, МКЧХ, дійсно, – лише гуманітарна місія, яка робить, що може, покладаючись на добру волю сторін. З іншого ж – велика інституція, з розгалуженою структурою і бюджетом у 2,1 мільярда швейцарських франків (це кошторис на 2024 рік).

Через закритість великого масиву інформації про реальні кейси роботи МКЧХ – приклади чого привели – неможливо оцінити, чи коштував цей результат саме таких витрат, та якою є об'єктивна, підрахована і облікована користь від роботи МКЧХ з людьми, що потрапили до російських тюрем і підвалів на захоплених Кремлем територіях.

Автор: Наталя Недєлько

Джерело: Донбас.Реалії / Радіо Свобода

Теги: Лубинец Дмитрий | Власенко Александр | Бутусов Юрий | Грицюк Орест | Россия | Росія | МККК | Красный Крест | Червоний Хрест

Сергій Климчук
ОГЛЯДАЧ КРИМІНАЛЬНИХ НОВИН

10 червня 2024 г., 13:32 | Переглядів: 2061 | Коментарі: 1

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.053684